

Střední odborná škola elektrotechnická, Centrum odborné přípravy
Zvolenovská 537, Hluboká nad Vltavou

Využití ICT pro rozvoj klíčových kompetencí

CZ.1.07/1.5.00/34.0448

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CZ.1.07/1.5.00/34.0448

Digitální učební materiál

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0448
Číslo materiálu	ICT-SZ2-2/8 Husitské hnutí do roku 1422
Název školy	Střední odborná škola elektrotechnická, Centrum odborné přípravy, Zvolenovská 537, Hluboká nad Vltavou
Autor	Mgr. Alena Kotulová
Tématický celek	Dějepis
Ročník	1. a 2. Ročník SOŠ
Datum tvorby	V. 2013
Anotace	Prezentace s výkladem
Metodický pokyn	Žáci se seznámí s příčinami a vznikem HH a průběhem HH v letech 1419 - 1422

Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora

CZ.1.07/1.5.00/34.0448

HUSITSKÉ HNUTÍ

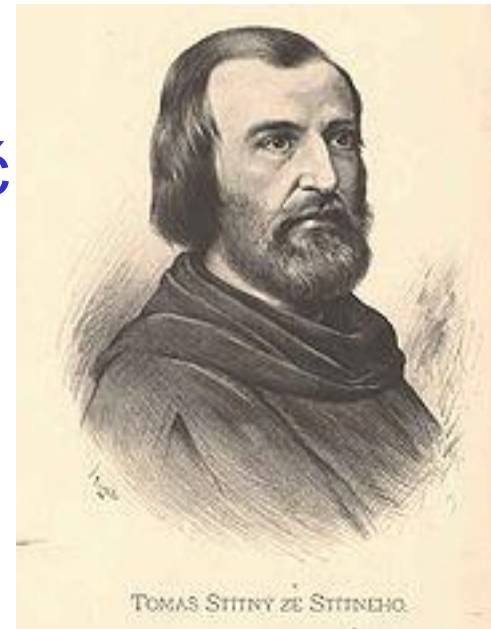
I.

Vznik a vývoj husitského hnutí do r. 1422

- 2. pol. 14. st. - rozvoj těžby drahých kovů → ražba mincí → rychlý přechod od naturálního k peněžnímu hospodářství
- → **prohloubení sociální diference = krize feud. společnosti**
- Prohloubily se **rozpory mezi jednotlivými spol. vrstvami:**
- Venkov - feudálové (usilovali o zvýšení peněžní renty) x poddaní
- Města - bohatý, převážně německý patriciát x čeští řemeslníci a městská chudina.
- **Všechny společenské vrstvy se postavily proti materiální a duchovní moci církve** - vlastnila polovinu veškeré půdy v zemi a plně ovládala duchovní život společnosti (bylo rozšířeno **svatokupectví** - kupování církevních úřadů a úkonů, **mnohoobročnictví** – zastávání několika výnosných církevních funkcí současně, **prodej odpustků** – možnost vykoupit se z hříchů)
- Církevní bohatství vedlo k demoralizaci značné části vysokého duchovenstva, k rozmařilému způsobu života vysokých církevních hodnostářů

Vznik a vývoj husitského hnutí do r. 1422

- Církevní poměry podrobeny **učené kritice** ze strany univerzitních mistrů a dalších vzdělaných kazatelů
- nejvýznamnější byli tzv. předchůdci Husovi – Konrád Waldhauser, Jan Milíč z Kroměříže, Matěj z Janova a laik Tomáš Štítný ze Štítného)
- Církevní poměry podrobeny **lidové kritice** (ze strany lidových kazatelů a kacířů)
- Kritici požadovali **reformu církevních poměrů**, která by vedla k odstranění záporných jevů

Vznik a vývoj husitského hnutí do r. 1422

- Nejvýznamnější kazatel požadující reformu církve - **Mistr Jan Hus**
- Narodil se v Husinci u Prachatic v již. Čechách, absolvoval artistickou a pak teologickou fakultu pražské univerzity
- r. 1400 byl vysvěcen na kněze
- r. 1402 působil v Betlémské kapli
- Vycházel z učení anglického reformátora Jana Viklefa
- Základ Husova učení = **jediný zdroj a kritérium správné víry – bible,** odmítal rozhodnutí církevních sněmů a papeže
- R. 1412 Hus vystoupil **proti prodeji odpustků** (povolil jej král Václav IV. na podporu papežových válečných tažení)
- Pražský arcibiskup Husa uvrhl do klatby a vyhlásil nad Prahou tzv. interdikt (tj. zákaz vykonávání všech náboženských obřadů)
- Hus odchází na venkov – v l. 1412-1414 působí na Krakovci a Kozím Hrádku
- Hus podporován českou reformní šlechtou (usilovala o získání církevního majetku, věřila ve správnost jeho učení)
- V r. 1414 Hus pozván na církevní sněm (koncil) do Kostnice k obhajobě svého učení
- Zikmund vydal Husovi glejt zaručující bezpečnost
- Hus po příjezdu zatčen, uvězněn a obviněn z kacířství (tj. z učení, které je v rozporu s oficiálním učení církve)
- Obhajoba znemožněna, učení neodvolal
- Upálen jako kacíř **6. 7. 1415 v Kostnici**, popel vhozen do Rýna

Vznik a vývoj husitského hnutí do r. 1422

- Upálení Jana Husa- silné protesty všech vrstev českého obyvatelstva
- Vytvořena široká koalice stoupenců Husova reformního učení (nekatolická šlechta, měšťanstvo, řemeslníci, městská chudina a poddaní) = husité, kališníci, utrakvisté
- Usilovali o povolení všeobecného přijímání pod obojí způsobou, → chlebem i vínem a o zrovnoprávnění všech věřících při přijímání
- 1419-22 převaha **radikálního křídla** (poddaní + část řemeslníků a městská chudina) – snaha o výraznou změnu církevních poměrů i feudální společnosti
- Za počátek HH považována **1. pražská defenestrace - 30. 7. 1419** (dav pražské městské chudiny vedený radikálním husitským knězem Janem Želivským vyhodil z oken Novoměstské radnice konšely, kteří bránili šíření přijímání podobojí (11 mrtvých)
- 2 týdny po defenestraci umírá český král Václav IV.
- Novým českým králem zvolen jeho bratr Zikmund Lucemburský

Vznik a vývoj husitského hnutí do r. 1422

- Jaro 1420 vyhlásil papež proti husitským Čechům 1. křížovou výpravu
- **25. 3. 1420** husité v čele se zchudlým jihočeským zemanem Janem Žižkou z Trocnova porazili ve své 1. slavné **bitvě u Sudoměře** vojsko české katolické šlechty (Žižka tehdy 60-letý a na 1 oko slepý – nikdy žádnou bitvu neprohrál)
- Jaro 1420 založení města Tábor = „bratrskou obec bez pánů a poddaných“, tj. spravedlivou společnost, ve které si všichni budou rovni a majetek bude společný, převahu měla radikální chudina
- Dalšími husitské centrum - Hradec Králové – zdejší husité = orebité (podle hory Oreb), po Žižkově smrti (1424) se označovali sirotci
- **2. křídlo husitského hnutí (umírněné)** tvořila tzv. šlechticko-měšťanská opozice (kališnická šlechta, měšťanstvo a univerzitní mistři) – křídlo usilovalo zejména o sekularizaci (= zesvětštění) církevního majetku, tj. o jeho převedení do svých rukou

Vznik a vývoj husitského hnutí do r. 1422

- Obě křídla husitského hnutí se dohodla na společném programu – **4 pražské artikuly** (artikul = článek)
  1. **svobodné hlásání slova božího**, tj. svoboda projevu
  2. **právo všeobecného přijímání podobojí**, tj. i pro laiky (nekněží)
  3. **sekularizace církevního majetku** (zesvětštění, převedení do rukou šlechty a měšťanstva)
  4. **trestání hříchů bez rozdílu stavu** (bez ohledu na společenské postavení)
- Léto 1420 křížová výprava proti „kacířským Čechům“ – Zikmundovo křížácké vojsko v červenci 1420 poraženo husitskými vojsky v čele s Žižkou v bitvě na Vítkově a pak i v bitvě na Vyšehradě →
- Rozhodující síla v Čechách = **husité** – sekularizace většiny církevního majetku
- Léto 1421 – Čáslavi – konal se **český zemský sněm** (sesadil z českého trůnu Zikmunda a přijal 4 pražské artikuly za zákon, zvolil zemskou vládu ze zástupců husitské šlechty a měst)

Seznam použité literatury

- Materiály jsou určeny pro bezplatné používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoli další využití podléhá autorskému zákonu.
- Použité zdroje:
- Beneš, Z. *Dějepis 1 pro střední odborné školy*, SPL Práce ve spolupráci s nakladatelstvím ALBRA, 2001
- Odmaturuj z dějepisu 1, Didaktis 2006
- Dějiny Čech a Moravy slovem a dokumenty, S a M 1991

Obrázky:

- <http://is.muni.cz/elportal/estud/esf/js08/dejiny/web/ch13.html>
- <http://www.spisovatele.cz/jan-hus>
- <http://forum.valka.cz/viewtopic.php/t/21821>
- <http://www.svornost.com/2013/03/kalendarium-25-brezen-2010-bitva-u-sudomere/>